

LÄNSSTYRELSEN
GOTLANDS LÄN

BESLUT

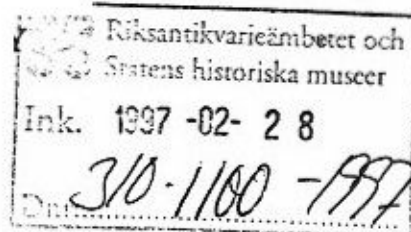
1997-01-15

221-2828-95

L 1504

Livsmiljöenheten/Kultur

Kopia
Se förteckning
sista sidan

Byggnadsminnesförklaring (BM) av fastigheten Tunnbindaren 7, Tunnbindaregatan 6 i Visby

Visby innerstads stadsplanestruktur och bebyggelse utgör ett unikt exempel på hur två ekonomiska expansionsperioder, hansatiden och 1700-talets andra hälft, avspeglas i en välbevarad stadskärna. Den sammansatta bebyggelsemiljön, speglade gångna tiders byggnadsskick, gör innerstaden till ett synnerligen märkligt bebyggelseområde. Fastigheten Tunnbindaren 7 utgör ett exempel på 1700-talets bebyggelse och ingår som en värdefull del av denna bebyggelsemiljö.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket lag (1988:950) om kulturminnen m m denna fastighet för byggnadsminne (BM).

BM-förklaringen av ovan angivna fastighet skall omfatta bostadshuset (1) och ladan (2) samt den tillhörande tomten enligt bifogade karta. BM avser byggnadernas exteriör och interiör i enlighet med skyddsföreskrifterna nedan.

BYGGNADSBESKRIVNING

Bostadshus i skiftesverk omfattande en våning med källare och inredd vind. Huset byggdes troligen 1780-81 av timmermannen Hans Boman åt hans barn Catharina och hennes man skepparen Nils Höglund. Mot den östra långsidan längs Blockgränd finns en senare tillbyggnad med okänt byggnadsår, samt även denna uppförd i skiftesverk med inredd vind. Källaren sträcker sig under den norra hälften av byggnaden. Här är sockeln putsad medan den under övriga delar av byggnaden idag ligger under marknivån. De nedersta stockarna är liksom sockeln målade med ljusgrå plastfärg. Bularna och gavelröstena är inklädda med stående locklistpanel. Panelen, de övre banden samt riändarna är målade med kromgrön oljefärg. Hörn-, mitt- och dörrstolsinklädnader är utformade som vitmålade pilastrar i rokoko.

Entrédörren mitt på fasaden mot Tunnbindaregatan är förutom pilastrar även omgiven av ett profilerat vitt foder. Dörrbladen har vardera ett spegelfält med rokokokonturer och ett ovalt fönster, samt därunder ett utbuktande svängt rutat fält. I tillbyggnaden mot Blockgränd finns ännu en entrédörr, tillkommen för en diversehandel som inrymdes här vid

1997-05-08
Kopierat till BM-nyhetsbyrå

slutet av 1800-talet. Dörrbladen är dock från 1950-talet. Åt gården finns en köksingång med förstukvist tillbyggd 1954. Alla dörrsnickerierna är målade med klargrön oljefärg.

Samtliga fönstersnickerier byttes 1954 till helspröjsade bågar. Fönsterbågarna är engelskt röda medan karmarna, mittposterna och de profilerade fodren är vita. En äldre vindslucka klädd med liggande panel, även den omgiven av ett profilerat foder, finns kvar i tillbyggnadens gavelröste. Det pappklädda faltaket är sedan 1920-talet även täckt med tegel. De vita vattbräderna är liksom tillbyggnadens takfotsbräder, rikt utsirade med snickarglädje. I vinkeln mellan takfallen åt gården finns en större takkupa med balkong vilande på förstukvisten. Skorstenen är i silikattegel och från 1954.

Den omfattande renoveringen år 1954 förändrade främst byggnadens interiör. Bl a revs den stora bakugnen mitt i byggnaden, bottenvåningens planlösning ändrades något, vinden inreddes och en ny invändig trappa byggdes. Av den äldre interiören finns i princip endast brädtaket i det stora rummet kvar. På takbjälkarna har i senare tid äldre dekorationsmålningar rekonstruerats.

Detta ovanligt stora skiftesverkshus från slutet av 1700-talet utgör med sin omsorgsfullt utförda 1800-tals fasadpanel och snickarglädje ett exteriört välbevarat exempel på stadens bostadsbebyggelse från nämnda tid.

Ladan

Skiftesverksbyggnad troligen samtida med bostadshuset, innehållande ett fåtal återanvända prismatiskt huggna bräder, möjligtvis från 1600-talet. Faltakskonstruktionen byttes år 1954. På 1980-talet renoverades den södra gaveln. I den södra delen av byggnaden finns den gamla stallinredningen med fem spiltor och en redskapskammare bevarad. Den norra delen av ladan som tidigare har fungerat som vagnbod och slakteri är idag inredd till uterum. Det låga vindsbjälklaget har här sågats av. Två fönster och en dubbel fönsterdörr har tagits upp i den norra gaveln för att förse rummet med ljus.

Ladan är trots förändringar i modern tid en av de bäst bevarade skiftesverksladorna i innerstaden.

Bostadshusets och ladans exteriörer samt planket mot Tunnbindaregatan restaurerades 1996.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ lagen (1988:950) om kulturminnen m.m följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angivna byggnader 1 och 2 får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller till. Inga förändringar får heller ske vad gäller tak- och fasadmateriel eller övrig exteriör utformning.
2. I byggnadernas inre får inte göras ingrepp i eller ändring av murverk och trästomme, bärande konstruktioner och rumsindelning.
3. I byggnadernas inre får heller ej göras ingrepp i eller ändring av ursprungliga väggar eller det äldre brädtaket.

4. Byggnaderna skall underhållas så de inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella och till byggnaderna anpassade material och metoder användas och utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

5. Den tillhörande tomten skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

KOMMENTARER TILL SKYDDSFÖRESKRIFTERNA

Ävsikten med skyddsföreskrifterna är att inga exteriöra eller interiöra förändringar av de i punkt 2 och 3 ovan omtalade delarna skall ske. Därför är även mindre förändringar av exempelvis markbeläggning, plank och port, uppsättning av anordningar som antenner, räcken, skärmtak, altaner, markiser, skyltar, lampor m m tillståndspliktiga och får endast utföras i samråd med länsstyrelsen.

Före underhåll eller restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsen, Livsmiljöenheten/ Kultur. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen. Till beslutet bifogas länsstyrelsens förslag till riktlinjer för framtida upprustningsarbeten.

Även för BM prövas bygglovpliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14§ lag om kulturminnen m m lämna tillstånd till ändring av byggnadsminnet i strid med skyddsföreskrifterna.

ÖVRIGT

Lydelsen i detta beslut har efter samråd med Riksantikvarieämbetet ändrats något jämfört med tidigare förslagen lydelse. Ändringarna är av redaktionell karaktär, sakinhållet är fortfarande detsamma.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap 21§ lagen om kulturminnen m m tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

BESLUTANDE M M

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Thorsten Andersson.
Föredragande har varit länsantikvarie Marita Jonsson.

Förberedande handläggning har utförts av byggnadsantikvarie Margareta Olsson.
I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessorn Nils Strehlenert.

Thorsten Andersson

Marita Jonsson

Kopia
RAÄ
Byggnadsnämnden
Gotlands Fornsal
Kulturnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut
RAÄ
Lantmäterimyndigheten
Gotlands Fornsal
Byggnadsnämnden
Planenheten
Länsantikvarien

RIKTLINJER FÖR FRAMTIDA UPPRUSTNINGSSARBETEN (Förslag)

Bostadshuset

- Syllen bör överallt ligga fri ovan mark. Plastfärg på huvudbyggnadens nedre stockar bör ersättas med ren linoljefärg efter noggrann renskrapning.
- De bevarade dörrbladen till den gamla butiken i tillbyggnaden kan renoveras, målas i en för byggnadens nuvarande färgsättning lämpligare kulör, t ex engelskt rött och därefter placeras i dörrhålet mot Blockgränd. Den klargröna entrédörren åt väster bör målas med ren linoljefärg i samma kulör som fönsterbågarna, alltså engelskt rött.
- Det bevarade vindsfönstret till byggnadens östra gavelspets bör åter sättas in.
- De två takfönstren kan möjligtvis bytas till återanvända gjutjärnsfönster.
- Vindskivorna i plåt bör ersättas med vindskivor av trä, vilka målas med vit linoljefärg.
- Skorstenen av silikattegel bör nätas och putsas ovan nock. För att få putsen att hålla på silikattegeln bör KC-bruk användas. Putsen avfärgas vit.

Ladan

- Södra gaveln bulkonstruktion bedömdes 1996 vara i dålig kondition, men att nuvarande beklädnadsbräder dock skyddar den äldre stommen. Vid framtida restaurering kan skadade stomdelar och bular lagas eller ersättas genom (delvis) rekonstruktionen. Den gamla gaveln ska tjäna som förebild avseende virkeskvalitet, dimensioner och behandling. Handbilat eller ramsågat (originalet utgör förebild) oimpregnerat kärnvirke av hög kvalitet och med breda dimensioner skall användas.
- Om den norra delen av byggnaden i framtiden skulle få en annan användning som inte kräver det ljusinsläpp som fönstren och fönsterdörrarna idag ger, kan fönstren minskas till gluggar, ev med luckor, vilka tjärstrykes. Fönsterdörrarna kan då ersättas med portar, vilka tjärstrykes.
- Stallet med sin bevarade interiör är så intakt och i staden sällsynt att det i framtiden skulle kunna användas för museiändamål.

(Observera att ändring som strider mot BM:s skyddsföreskrifter kräver länsstyrelsens tillstånd. Bygglovpiktiga åtgärder prövas i kommunens byggnadsnämnd.)

